

FOUR SQUARE NORGE

"EN MULTIPLISERENDE MENIGHETSVISJON"

Dato: 10 September 2020
Sted: Stathelle

Barne- og Familiedepartementet
postmottak@bfd.dep.no

Vedrørende høringsnotat med forslag til forskrifter til trossamfunnsloven datert 27 mai 2020:

Foursquare (FSQ) Norge takker for muligheten til å komme med innspill til dette notatet. Beklageligvis hadde vi ikke kapasitet til innspill i forbindelse med forrige utsendelse i september 2017, da vi ikke har lønnete stillinger i FSQ Norge, og undertegnede hadde en travel reisetid ute av Norge på den tiden av året for en annen arbeidsgiver. Noen kommentarer til dette skriv vil derfor begrunnes i de endringer som ble gjort allerede i 2017.

Foursquare Norge er lite kirkesamfunn, og vi leser derfor dette høringsnotatet med ekstra stor interesse. Ikke det at vi frykter for avkortningen av pengene — det vil ikke begrense oss nevneverdig. Som en frimenighet (og som frimenigheter flest) har vi ikke gjort oss avhengige av staten for å drive vår virksomhet. Arbeidet bygger på frivillighet både i form av innsats og gaver. Denne innsatsen er ikke bare noe menigheten nyter godt av, men har også samfunnsnyttig verdi.

Etter å ha lest gjennom alle dokumenter har vi noen generelle kommentarer, men de er så omfattende at de innvirker på hele bildet. FSQ Norge har derfor flere, tydelige innsigelser til forslaget som foreligger.

1) Det første som bekymrer oss er ønsket om å statliggjøre tilskuddsordningen og derved overta den økonomiske styringen av bevilgningen og betingelsene for om midler bevilges eller ikke.

Dagens ordning er en refusjonsordning hvor staten ikke støtter frie menigheters virksomhet (altså ikke en statsstøtte), men en ordning som gir kirkesamfunnet/menigheten muligheten til å søke om refusjon av våre egne innbetalte skattepenger for å kunne støtte arbeidet i vårt eget kirkesamfunn og —menigheter. Det ligger minimalt med føringer i denne ordningen, slik det bør være, og som bør videreføres. Ordningen gir oss lignende økonomiske betingelser som Den norske kirke har hatt i alle år.

Det virker merkelig at frie menigheter nå ser ut til å gå inn under myndighetenes kontroll av vår praksis og som kan straffes med økonomisk avkortning om vi ikke forholder oss til de endringer som «storsamfunnet» finner for godt og som igjen påvirker lovgivningen.

For lenge siden var det forbudt i Norge med frie menigheter utenfor Den norske kirke. Koventikkelplakaten, som loven ble kalt, ble avvirket i 1842. Forslaget i høringsnotatet om økonomiske sanksjoner er en direkte provokasjon mot vår religionsfrihet og et anstøt mot vår forpliktelse på vår teologiske overbevisning. Vårt lovverk og teologi har ikke til hensikt å krenke noen som helst utenfor eller innenfor menigheten, men vi vil ha frihet til å ha noen retningslinjer for dem som skal fungere som ledere i våre menigheter.

Som frie menigheter må vi selvfølgelig drive økonomisk forsvarlig og i åpenhet, men i virksomheten for øvrig bør vi ha frihet til å virke etter vårt offentliggjorte lovverk og vår teologi. Disse er i vårt tilfelle forankret i et internasjonalt kirkesamfunn og i hva vi opplever som forenlig med Bibelens retningslinjer for menighetsdrift.

2) Den nye tilskuddsordningen begrunnes med «ønske om en forenkling» s.1 (høringsnotatets pkt.1). Det har vi forståelse for, men det som skinner gjennom er at økonomisk besparelse for stat og kommune er et av de åpenbare motivene. Det ser man tydelig av diverse poster som skal trekkes ut av beregningsmetoden, s.33, 36 og 37. Her kommer selvfølgelig også minimumskravet for registrering inn i bildet. Det skrives på s.79 at «med et antallskrav på 50 medlemmer vil det være 208 færre samfunn som vil kunne ha krav på tilskudd. Budsjettvirkningen for staten vil ifølge tabellen kunne være en innsparing på 7,5 mill. kroner». Vi er takknemlige for at antallskravet ble 50 og ikke 500, for du verden så mye mer penger staten her kunne ha spart.

Tros- og livssynssamfunn i Norge bidrar med en omfattende, samfunnsnyttig verdiskapning. Dette er en verdiskapning som stat og kommune aldri ville hatt ressurser til å erstatte. Alle disse gruppene har det til felles at de engang har vært små (mindre enn 50). Hvorfor ønsker staten å drepe initiativene som kommer fra grasrota i det norske samfunnet? Mange av de mindre gruppene er nettopp de nettverkene som fanger opp andre i samfunnet som ellers ville falt utenfor. Livssynsmangfoldet i Norge er en berikelse for vårt samfunn og burde oppmuntres, ikke begrenses.

3) Høringsnotatet som foreligger bygger på loven som var til høring i 2017. Slik vi har forstått det er ikke trossamfunnsloven virkekraftig før 1/1-2021 og bør derfor justeres når det gjelder Kapittel 2 § 6.

Deler av formuleringen av § 6 i trossamfunnsloven er problematisk for oss. Problemet forsterkes ytterligere av at § 6 i trossamfunnsloven er forankret i Diskrimineringsloven § 6, hvor man utvider forståelsen av krenkelse til det som må forstås som individuelt emosjonelt begrunnede begreper. Man har i denne noten definert etnisitet fordi det er mulig, men hvordan man skal definere «seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk» er ikke åpenbart. La oss understreke at vi ikke har til hensikt å blande oss inn i hvordan mennesker definerer seg selv utenfor kirken. Problemet oppstår når vi som kirkesamfunn og menighet påtvinges en ordning som etter vår forståelse ikke er forenlig med vårt trosgrunnlag.

Dette punktet gjør at vi på forhånd både er diskvalifisert fra å registrere oss og motta «statens veldedighet» etter den nye ordningen.

Problemet stanser ikke her, for i rapporteringen til Fylkesmannen **3.5.3 Sjette ledd** skal det gjøres rede for «likestillingstilstanden i tros- og livssynssamfunnet når det gjelder kjønn, og opplysninger om hvilke tiltak samfunnene har iverksatt for å oppnå kjønnslikestilling». Helt uproblematisk så lenge vi snakker om tradisjonell likestilling mellom biologiske menn og kvinner. Både menn og kvinner kan inneha lederverv og være pastorer og åndelige ledere i FSQ. Problemet er at på neste side under bokstav a) viser man til at «Kravet bygger på aktivitets- og redegjøringsplikten i diskrimineringsloven § 26a». Dette skjerpes ytterligere under punkt c) som handler om valgbarhet på styrende funksjoner i menigheten. Igjen refereres til Diskrimineringsloven § 6. Dette blir umulig å forholde seg til for vår del.

4) La oss understreke at vi på det sterkeste tar avstand fra «utøvelse av vold eller tvang, fremsettelse av trusler, krenkelse av barns rettigheter». Denne delen er krystallklar for vår del. Vi har heller ikke til hensikt å «bryte lovbestemte diskrimineringsforbud eller på andre måter alvorlig krenke andres rettigheter og friheter».

Utfordringen for oss er for det første at man bruker «storsamfunnets forventninger» som en moralsk pekepinn. Storsamfunnet er i kontinuerlige endringer pga. sosiale trender, media, kunst og kultur, osv. Det som er høyt oppe i dag er det ikke i morgen. Nå for tiden er «den utvidede kjønnsdebatten» høyt oppe, men det er begrenset

med forskning på konsekvensene av disse utvidelsene av kjønnsbegrepene. Noen av disse uttrykkene virker å bygge på subjektive følelser, noe man skal ta alvorlig, men alle vet at følelser kan endre seg over tid. Vi er derfor av den oppfatning at dette ikke bør tas inn i loven før dette har stått sin prøve gjennom tiden og man har en bedre forskningsbasert konsekvensanalyse av de personlige og sosiale følger som kommer over tid.

For det andre er det en åpenbar motsigelse av lover som gjør det problematisk å vite hvilken man skal forholde seg til. Dette omtales i høringen side 41 siste avsnitt. «Utgangspunktet er at samfunnene skal kunne opptre ut fra sin egenart og sitt verdisyn, uten innblanding fra staten. Retten til tros- og livssynsfrihet kan imidlertid komme i konflikt med andre menneskerettigheter. Trossamfunnenes tros- og livssynsfrihet kan også komme i konflikt med individets rett til religions- og livssynsfrihet, ytringsfrihet og foreningsfrihet. Der rettigheter kommer i konflikt, må det foretas en rettighetsavveining». Slik forslaget foreligger blir det mye «rettighetsavveing» fremover, og med «storsamfunnet» som moralsk rettesnor er det åpenbart at diskrimineringslovens § 6 kommer til å få presedens.

For det tredje kan vi som trossamfunn også påberope oss diskrimineringsloven § 6. Vi kan ut fra dette forslaget ikke oss offerrollen og si at vi føler oss krenket av dette forslaget, da det strider mot mine følelser, min teologiske overbevisning og min religionsfrihet. Religion omtales her i samme avsnitt som «seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk». Hva skal skape presedens når disse står som sidestilte begreper? Vi kan ikke konkludere med annet enn at dette forslaget ikke er begrunnet i det beste for alle parter. Vi som trossamfunn taper på absolutt alle fronter. Det er mulig det er hva staten ønsker, men da kan dere like gjerne si det rett ut isteden for å forkle det på denne måten.

For det fjerde: En pastors hverdag innebærer samtaler med mennesker i ulike livsfaser og med utfordringer av ulike slag. Et eksempel som vil føre pastor/sjelesørger og videre trossamfunn ut i store utfordringer er som følger:

En mor og far kommer for eksempel til samtale vedrørende deres 10 år gamle biologiske sønn som «opplever seg født i feil kropp». Hvis pastor/sjelesørger skulle støtte foreldrenes oppfatning av at deres gutt er biologisk gutt, kan det oppfattes av «gutten» som en krenkelse. § 6 i trossamfunnsloven sier her at «tilskudd kan også nektes eller avkortes dersom samfunnet oppfordrer eller gir støtte til krenkelser som er nevnt i dette avsnittet». Dette er vel en total overkjøring av pastors/sjelesørgers profesjon og hvor «statsstøtten» brukes for å tvinge frem et råd i tråd med «storsamfunnets forventninger», men stikk i strid med hvordan vi forstår Bibelen.

Når vi nå kommer til selve forslaget, vil vi ikke bruke mye tid på de enkelte punkter, men henvise til det vi har redegjort for ovenfor. Nedenfor omtales § 6 flere ganger, det gjelder både tros- og livssynssamfunnsloven og diskrimineringsloven som begge bruker § 6, og videre at den ene loven bygger på den andre.

Vedlegg 1: Forslag til forskrift om registrering av og tilskudd til tros- og livssynssamfunn.

Kapittel 1. Generelle bestemmelser.

§ 1 Så lenge § 6 ikke er mer nyansert, er vi allerede i utgangspunktet diskvalifisert.

§ 2 Ingen innvendinger.

Kapittel 2. Registrering.

§ 3 Ingen innvendinger.

§ 4 pkt.4. Henvisning til § 6 diskvalifiserer oss.

§ 5 Ingen innvendinger.

§ 6 pkt.3. viser på nytt at religionsfrihet må vike plassen for § 6.

Kapittel 3. Tilskudd til tros- og livssynssamfunn utenom DNK.

§ 7 pkt.1. Vi har ingen ønsker om statstilskudd hvor staten setter betingelser, men ønsker en fortsatt refusjonsordning slik den har vært, men forbedret til hjelp og nytte for alle parter. Ingen innvendinger til de øvrige punktene.

§ 8 Vi er innforstått med at Den norske kirke har et større samfunnsansvar enn frimenighetene og at byggene er kulturbygg og at vi andre dermed får et noe mindre beløp.

§ 9 Ingen innvendinger.

§ 10 Ingen innvendinger.

Kapittel 4. Grunnlag for å nekte tilskudd.

Her kommer Fylkesmannens undersøkelser inn i bildet. Nå er vi overbevist om at de utfører sitt yrke på den aller beste måte. Vi ønsker ikke å mistro noen i så måte, men de er vel også mennesker med meninger og følelser som er forskjellige fra den ene person til den andre. Vi frykter at det fort kan bli ulik behandling fra en ansatt ved Fylkesmannen til den andre.

§ 11 pkt.1. Punktet er igjen fokusert på § 6. Det kan virke som dette er det eneste punktet som skal tvinges igjennom for enhver pris.

De øvrige punktene kommer i lys av pkt.1 og endres når man justerer det punktet.

§ 12 Samme som over.

§ 13 Dette punktet hviler på § 12.

Kapittel 5. Regnskap og rapportering.

§ 14 Ingen innvendinger.

§ 15 pkt.1-3 Ingen innvendinger.

pkt. 4. Dagens ordning gjør at refusjonen har kommet på ulike tidspunkter på året og ofte helt mot slutten av virkeåret. Videre vet vi aldri hvor mye som kommer, slik at det ikke er mulig å budsjettere med disse midlene. Dette fører til at man ikke kan planlegge noe ut fra disse midlene. Muligheten er selvfølgelig å la de komme inn det ene året og bruke de på neste år. Men om man skal redegjøre for refusjonen for 2020 når den dukker opp på slutten av året blir det fort problematisk om det skal redegjøres for regnskapsåret 2020.

Derfor er det ofte slik at man har brukt penger fra eksempelvis en sparekonto eller øremerkede midler og så fyller man på disse kontoene igjen når det plutselig kommer midler. Et enda viktigere innspill her er: Hvor detaljert skal «rapporten om bruken av tilskuddet» være? Vi har et helhetlig regnskap over hele driften av virksomheten hvor refusjonen er med i dette regnskapet. Er det slik at vi nå må legge til et ekstra regnskap for detalj bruken av «tilskuddet»?

pkt.5. Ingen innvendinger.

pkt.6. Igjen en kontrovers over § 6, denne er vel om mulig verre enn de andre.

§ 16 Da har vi et nytt møte med § 6.

Kapittel 6. Forskjellige bestemmelser.

§ 17 Ingen innvendinger.

§ 18 Ingen innvendinger.

§ 19 Ingen innvendinger.

Vedlegg 2: Forslag til forskrift om tildeling og tilbaketrekning av vigselsrett i tros- og livssynssamfunn.

Vi kommer med stor sannsynlighet til å si fra oss vår vigselsrett.

Erik Jensen
Tilsynsmann og nasjonal leder for Foursquare Norge